

la llengua catalana a Palma de Mallorca

per Mateu Seguí i Puntas

Aquest treball és un dels que «Serra d'Or» rebé, l'any passat, en resposta a la seva «Crida als escriptors joves» i dels quals el jurat qualificador recomanà la publicació. Malauradament l'autor, estudiant a Barcelona, moria poc temps després, en un accident de cotxe.

L'enquesta del professor Badia i Margarit sobre la llengua dels barcelonins em va semblar interessantíssima, però calia fer-la en altres llocs dels Països Catalans. Així, doncs, i juntament amb Guillem Daviu Pons, i amb la col·laboració de Mabel Cerdà Guardiola, vaig aplicar-la —amb petites reformes— a 464 nois i noies de 1.º, 2.º i 3.º curs d'un Institut de Palma de Mallorca. Crec que els resultats són suficientment interessants per a fer-los conèixer públicament, encara que d'una forma molt reduïda. No crec que calgui dir que no sé que a Mallorca hagin estat mai fetes d'altres enquestes tan profundes com aquesta. N'hi ha, però tenen molt poques preguntes.

Espero, amb tot això, poder contribuir a un millor i més científic coneixement de la realitat sociolingüística de la Palma del 1970.

També haig de dir, prèviament, que tots els alumnes del col·legi pertanyen a classes socials humils. La majoria de pares són obrers, obrers especialitzats o petits botiguers.

GRAU D'ÚS HABITUAL DE LA LLENGUA

Indirectament vam esbrinar el nombre de parlants de cada llengua: catalanoparlants: 70,2 %; castellanoparlants: 29,7 %.

Cal advertir que, seguint les normes del professor Badia, entenem per «catalanoparlant» només aquella persona que té per llengua habitual el català. Si el sap parlar, però habitualment ho fa en castellà, serà «castellanoparlant».

Els qui saben parlar el mallorquí (sóc conscient de la inexactitud del terme, però crec que, en aquest article, convé usar-lo) són una mica més que els catalanoparlants habituals, però per regla general cadascú parla la llengua de la seva família. Potser serà convenient dir que a Palma hi ha més d'un 20 % de forasters, i a les barriades encara més.

Prova del predomini del mallorquí és que el 88 % l'entén, i els altres a mitges. Ningú no ha contestat que no l'entenia.

El nombre de catalanoparlants augmenta amb l'edat, i encara pujarien més els percentatges si fèiem l'enquesta als cursos superiors. Però aquesta catalanització es produeix molt més lentament entre les noies que entre els nois.

LLENGUA DELS FILLS SEGONS EL LLOC DE NAIXEMENT DELS PARES

El futur de la llengua catalana a Mallorca depèn, en gran mesura, del fet que els fills dels immigrants arribin a parlar el mallorquí i, sobretot, de la llengua que arribi a predominar en els matrimonis mixtos.

Si els dos pares són mallorquins, en el 97,5 % dels casos els fills parlen habitualment mallorquí.

Si els dos pares són immigrants (de fora dels Països Catalans), cap dels fills no és catalanoparlant; en canvi, els nins catalanoparlants passen del 4 % a 1.º curs al 17 % a 3.º. Cal destacar que a tercer curs el 83 % de nois i el 44 % de noies ja saben parlar el mallorquí, amb més o menys dificultats. Sempre veiem com hi ha dos factors que cal tenir en compte: l'edat i el sexe.

Quan un dels dos cònjuges no és mallorquí, en el 44,5 % dels casos els fills parlen mallorquí. A les classes socials altes sempre predomina el castellà en els matrimonis mixtos.

Aquest percentatge és màxim quan el pare és foraster i la mare mallorquina, sobretot entre les al·lotes. En aquest cas, totes les filles, amb més o menys dificultat, saben parlar el mallorquí.

ELS CASTELLANOPARLANTS DAVANT LA NOSTRA LLENGUA

Vam fer unes preguntes que només havien d'ésser contestades pels castellanoparlants.

D'entre ells, només el 5 % dels nois i el 14 % de les noies creuen que no arribaran a parlar el mallorquí. De fet, el 38 % contesta: «Ya casi lo hablo». Cal tenir present la baixa edat dels enquestats, que encara no ha possibilitat un aprenentatge suficientment correcte de la llengua.

Aquest aprenentatge es realitza, generalment, de bon grat, però hi ha un nucli (el 26 %) que es resisteix. Però, així i tot, entre aquest 26 % hi ha un 8 % que creu que, encara que sense ganes, arribarà a parlar el mallorquí «porque es inevitable», justificaven.

Un 29 % declara tenir complex d'inferioritat quan es troben a una conversa en mallorquí. Això els estimula a aprendre'l. I si moltes vegades no el parlen abans és culpa nostra: més de la meitat declara que els molesta que es fixin massa en llur accent acastellanat.

GRAU D'ÚS EXTERN

Hi ha molts de mallorquins que només consideren apta la seva llengua per a l'ús familiar i entre amics. Creuen que no serveix per a

